

Plenarhandling

B9-0539/2022

22.11.2022

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av ett uttalande av kommissionen

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om människorättssituationen i samband med fotbolls-VM i Qatar
(2022/2948(RSP))

**Ernest Urtasun, Mounir Satouri, Bronis Ropé, Ville Niinistö,
Rosa D'Amato, Viola von Cramon-Taubadel, Ana Miranda,
Kim Van Sparrentak**
för Verts/ALE-gruppen

B9-0539/2022

Europaparlamentets resolution om människorättssituationen i samband med fotbolls-VM i Qatar (2022/2948(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Qatar, särskilt resolutionen av den 21 november 2013 om Qatar: situationen för gästarbetare¹,
- med beaktande av det gemensamma meddelandet av den 18 maj 2022 från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och kommissionen om ett strategiskt partnerskap med Gulfstaterna (JOIN(2022)0013), och av rådets slutsatser av den 20 juni 2022,
- med beaktande av den fjärde människorättsdialogen mellan EU och Qatar som hölls i Bryssel den 12 september 2022,
- med beaktande av FN:s konvention av den 18 december 1990 om skydd för alla migrerande arbetare och deras familjemedlemmar,
- med beaktande av Internationella fotbollsförbundets (Fifas) tillkännagivande av den 2 december 2010 om att VM i fotboll 2022 kommer att hållas i Qatar,
- med beaktande av Fifas människorättspolicy, publicerad i maj 2017,
- med beaktande av Qatars ratificering av Internationella arbetsorganisationens konvention angående tvångs- eller obligatoriskt arbete (C029) av den 12 mars 1998,
- med beaktande av rapporterna från Human Rights Watch och Amnesty International om situationen för Qatars byggnadsarbetare inför fotbolls-VM,
- med beaktande av rapporten *Qatar: Security Forces Arrest, Abuse LGBT People*, offentliggjord av Human Rights Watch den 24 oktober 2022,
- med beaktande av artikel 285 i Qatars strafflag och nr 17 från 2002 om skydd av samhället,
- med beaktande av FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter från 2011,
- med beaktande av Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR) och Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ICESCR),
- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

¹ EUT C 436, 24.11.2016, s. 42.

- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
- A. År 2010 tilldelades Qatar rätten att stå värd för fotbolls-VM för herrar 2022. Förenta staternas justitiedepartement bekräftade 2020 att företrädare som arbetade för Qatar hade mutat Fifas tjänstemän för att säkra värdrättigheterna för 2022 års fotbolls-VM för herrar. Över hälften av de personer som deltog i omröstningarna om fotbolls-VM 2022, däribland Fifas före detta ordförande Sepp Blatter, har varit inblandade i eller föremål för utredningar av någon form av påstådd korruption eller dålig praxis.
 - B. Fifa tilldelade Qatar fotbolls-VM utan att ha gjort någon granskning av skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet i fråga om mänskliga rättigheter och utan att ställa villkor för skyddet av migrerande arbetstagare. Fifa har upprepade gånger uttryckt sitt engagemang för skyddet av mänskliga rättigheter och hållbarhet, men lever fortfarande inte upp till detta. Fotbolls-VM för herrar 2022 kommer att ge Fifa intäkter på 6,1 miljarder US-dollar.
 - C. År 2017 lämnade ILO in ett klagomål mot Qatar för landets underlåtenhet att genomföra konventionen om tvångsarbete.
 - D. År 2018 invigde ILO sitt första projektkontor i Qatar.
 - E. I Qatar bor uppskattningsvis 1,35 miljoner utlänningar som utgör ca 94 % av landets arbetskraft. Migrerande arbetstagare är till största delen sysselsatta inom byggnads- och tjänstesektorn eller i hushåll. Qatar har därmed den största andelen migrerande arbetstagare i förhållande till den inhemska befolkningen i hela världen.
 - F. Människorättsgrupper och flera internationella tidningar har rapporterat om tusentals utländska arbetstagares död. En stor del av dem uppges ha dött på grund av hjärtsvikt eller arbetsplatsolyckor. Det finns fortfarande ingen förklaring till tusentals migrerande arbetstagares död under det senaste årtiondet.
 - G. Många utländska arbetstagare tvingades skuldsätta sig medan de arbetade i Qatar på grund av olagliga rekryteringsavgifter och omfattande praxis med innehållna löner. Hårda arbetsvillkor under extrem värme utsätter utländska arbetstagare för risken för sjukdomar, skador och död.
 - H. Under de senaste fem åren har Qatar inlett lovvärda reformer av sin arbetsrätt, i synnerhet avskaffandet av arbetstillståndet ”no objections certificate”, införandet av en minimilön och en gemensam klagomålsmekanism för utländska arbetstagare och inrättandet av fem nya arbetsdomstolar. En stor del av den lagstiftning och praxis som innebär diskriminering av utländska arbetstagare, såsom godtyckliga avdrag eller utebliven betalning av löner, konfiskering av pass, stränga arbetsvillkor, obetald övertid, begränsad tillgång till rättsväsendet och anklagelser om avvikande, kvarstår dock.
 - I. I det senaste globala indexet över organiserad brottslighet (Global Organised Crime Index) klassificeras Qatar som ett högriskland för gränsöverskridande människohandel och människosmuggling.

- J. Enligt artikel 285 i Qatars strafflag bestraffas sexuella relationer utanför äktenskapet, inbegripet samkönade relationer, med upp till sju års fängelse. Godtyckliga gripanden av hbtqi-personer har enligt uppgift baserats på lag nr 17 från 2002 om skydd av samhället, som tillåter tillfälligt frihetsberövande utan åtal eller rättegång i upp till sex månader.
- K. I oktober 2022 rapporterade Human Rights Watch att de brottsbekämpande myndigheterna i Qatar godtyckligt hade gripit hbtqi-personer och utsatt dem för misshandel under frihetsberövandet. Human Rights Watch dokumenterade sex fall av allvarlig och upprepad misshandel och fem fall av sexuella trakasserier i polisförvar mellan 2019 och 2022. Säkerhetsstyrkor har gripit människor på offentliga platser enbart på grund av deras könsuttryck och har olagligen genomskökt deras telefoner, vilket är en kränkning av deras rätt till integritet. Frihetsberövade transpersoner har särskilt uppmanats att delta i ”omvandlingsterapi” vid ett statligt sponsrat centrum för ”beteendevård” som en förutsättning för frigivning. Myndigheternas åtgärder skapar oundvikligen en känsla av förtryck, leder till diskriminering och kränker de berörda personernas mänskliga rättigheter och påverkar deras psykiska hälsa.
- L. Khalid Salman, Qatars ambassadör för fotbolls-VM 2022, beskrev offentligt homosexualitet som en ”skada i sinnet” under en intervju med ZDF, en tysk tv-kanal, den 8 november 2022.
- M. Det finns rapporter om att personer som bevistat fotbolls-VM och på ett synligt sätt burit t-tröjor eller hattar med regnbågsbilden nekats tillträde till anläggningarna, vilket strider mot principen om att idrottsevenemang ska vara tillgängliga för alla.
- N. Fifa har utövat påtryckningar för att se till att lagkaptener inte visar upp armbandet ”One Love” som de tidigare hade åtagit sig att bära, med risk för idrottsliga sanktioner.
- O. Under de tolv år som gått sedan Qatar tilldelades fotbolls-VM för herrar har landet spenderat 300 miljarder US-dollar på att förbereda idrottsevenemanget, vilket gör det till det dyraste fotbolls-VM någonsin.
- P. Miljögrupper har visat att Fifas påstående om att fotbolls-VM för herrar är koldioxidneutral är allvarligt vilseledande. De faktiska koldioxidutsläppen från fotbollsarenans konstruktion har uppskattats till åtta gånger högre än de rapporterade siffrorna. De koldioxidkrediter som köps för att kompensera för evenemangets koldioxidutsläpp kommer sannolikt inte att ha en tillräckligt positiv inverkan. Green Peace Mellanöstern har anklagat organisatörerna för ”grönmalning”.
- Q. Enligt medierapporter i New York Times erbjöd Qatar supportrar från länder vars nationella fotbollslag deltar i fotbolls-VM för herrar gratis biljetter, gratis flyg och inkvartering i Qatar, om de gick med på att inte kritisera Qatar och rapportera inlägg i sociala medier från andra supportrar som var kritiska mot Qatar.
- R. Enligt the Guardian gav Qatars regering gåvor till brittiska parlamentsledamöter för ett värde av 251 208 brittiska pund under de 12 månaderna fram till oktober 2022, inklusive lyxhotellvistelser, affärsflyg och biljetter till hästkapplöpningar, i utbyte mot positiva uttalanden om Qatar.

- S. Europeiska dataskyddsmyndigheter har varnat supportrarna för att inte ladda ner Quatars VM-app, eftersom den är behäftad med allvarliga integritets- och säkerhetsrisker.
1. Europaparlamentet fördömer att tusentals lågavlönade arbetstagare mist livet för att bygga åtta fotbollsarenor, en utbyggnad av flygplatsen, en ny tunnelbana, flera hotell och många mil av nya vägar för fotbolls-VM för herrar i Qatar. Parlamentet fördömer att arbetstagarnas död inte har utretts utan har betraktades som ”naturliga orsaker” eller ”hjärtstillestånd”. Parlamentet kritiserar att familjer till migrerande arbetstagare som mist livet inte fått något skadestånd.
 2. Europaparlamentet är bekymrat över att hundratusentals migrerande arbetstagare har utsatts för systematiska övergrepp och utnyttjande i Qatar, och att många arbetar under outhärdliga och farliga arbetsförhållanden.
 3. Europaparlamentet uppmanar Qatars regering att erkänna de många onödiga dödsfallen bland migrerande arbetstagare och att på ett synligt sätt hedra minnet av migrantarbetarnas liv och bidrag vid fotbolls-VM i Qatar.
 4. Europaparlamentet uppmanar Qatar och Fifa att inrätta en omfattande saneringsfond till ett belopp som minst motsvarar prispengarna från fotbolls-VM på 440 miljoner US-dollar, som en åtgärd mot den omfattande praxisen med innehållna löner, skador och tusentals outhärdade dödsfall där inga skadestånd betalats ut.
 5. Europaparlamentet uppmanar Qatar att fortsätta och påskynda reformen av sitt arbetsystem, avveckla kvarvarande diskriminerande lagar, täppa till luckor i genomförandet och avsevärt förbättra arbetsvillkoren för migrerande arbetstagare.
 6. Europaparlamentet uppmanar de qatariska myndigheterna att sätta stopp för arbetsgivares övergrepp mot utländska arbetstagare, särskilt hushållsanställda – varav många är kvinnor – genom att utbilda inspektörer för att upptäcka tvångsarbete och utreda sådana fall för att ställa arbetsgivare som gjort sig skyldiga till övergrepp till svars. Parlamentet rekommenderar att hushållsanställda ska omfattas av arbetslagstiftningen.
 7. Europaparlamentet uppmanar med kraft de qatariska myndigheterna att utreda och attestera migrerande arbetstagares död samt att betala ut skadestånd till familjer i fall där arbetstagare avlidit på grund av sina arbetsvillkor.
 8. Europaparlamentet uppmanar de qatariska myndigheterna att helt avveckla kafala-systemet genom att börja med att avskaffa anklagelsen om ”avvikande” och bestraffa arbetsgivare som använder sådana metoder som kontrollverktyg.
 9. Europaparlamentet anser att även om det är lovvärt att Qatar införde en minimilön 2020 är lönerna fortfarande låga och betalas ofta ut sent eller inte alls. Parlamentet uppmanar de qatariska myndigheterna att höja minimilönen, sätta stopp för lönediskrimineringen mellan utländska arbetstagares av olika nationaliteter och säkerställa att lönerna betalas ut i sin helhet och i tid.

10. Europaparlamentet uppmanar Qatar att avskaffa alla rekryteringsavgifter för utländska arbetstagare som gör att de fastnar i en skuldspiral.
11. Europaparlamentet påpekar att föreningsrätten och rätten att organisera sig ska erkännas för alla arbetstagare, inklusive migrerande arbetstagare. Parlamentet uppmanar Qatars regering att se till att arbetstagare har rätt att fritt bilda föreningar utan repressalier och rätt till en trygg och säker tillgång till rättslig prövning.
12. Europaparlamentet uppmanar Qatars regering att stärka ILO:s roll genom att tillåta en ständig ILO-representation och genom att ratificera dess konventioner om föreningsfrihet för arbetstagare.
13. Europaparlamentet välkomnar att Qatar blev konventionsstat i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter 2018. Parlamentet uppmanar med kraft Qatar liksom andra Gulfländer att ratificera FN:s internationella konvention om skydd för alla migrerande arbetare och deras familjemedlemmar.
14. Europaparlamentet uppmanar Qatar och alla Gulfländer att ratificera alla ILO-konventioner, inbegripet om migrerande arbetstagare, föreningsfrihet, organisationsrätt och rätt till kollektiva förhandlingar, om hushållsanställda och om privata arbetsförmedlingar.
15. Europaparlamentet fördömer de rutinmässiga godtyckliga gripanden och den misshandel som hbtqi-personer utsätts för i Qatar till följd av statsstödd diskriminering. Parlamentet fördömer i starkast möjliga ordalag de rapporterade fallen av sexuella övergrepp i häkte.
16. Europaparlamentet uppmanar de qatariska myndigheterna att upphäva artikel 285 i strafflagen och alla andra lagar som används för att kriminalisera sexuella förbindelser mellan samtyckande personer av samma kön.
17. Europaparlamentet uppmanar de qatariska myndigheterna att säkerställa respekt för de mänskliga rättigheterna för alla personer som bevistar fotbolls-VM 2022, inbegripet internationella gäster, och att ingen person utsätts för godtyckliga frihetsberövanden eller misshandel. Parlamentet delar EU:s dataskyddsmyndigheters oro över användningen av Qatars infektionsspårning och VM-appar som spionprogram. Parlamentet uppmanar med kraft Qatar att fortlöpande garantera respekt för alla sina medborgares mänskliga rättigheter och inte bara för VM-åskådare.
18. Europaparlamentet påminner i synnerhet om Europeiska fotbollsförbundets (Uefa) aktiva deltagande i valet av Qatar till värd för fotbolls-VM 2022 och dess medverkan till att tillåta att spelen förbereds under förhållanden som präglas av fullständiga överträdelser av den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och de internationella konventioner som medlemmarna av Europarådet är bundna av.
19. Europaparlamentet påtalar att det fortfarande förekommer korruption i Fifas organisation. Parlamentet uppmanar EU:s medlemsstater, särskilt stater med stora nationella fotbollsligor, såsom Tyskland, Frankrike, Italien och Spanien, att utöva påtryckningar på Uefa och Fifa för att få Fifa att genomföra grundläggande reformer,

vilket även innebär införande av demokratiska och transparenta förfaranden för tilldelning av fotbolls-VM och ett strikt genomförande av människorätts- och hållbarhetskriterier för värdländer. Parlamentet begär att kränkningar av de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, särskilt uppenbart systematiskt könsrelaterat våld, ska vara ett bindande uteslutningskriterium för tilldelning av internationella idrottsevenemang i syfte att skydda idrottare och supportrar och sätta stopp för ”sportswashing”. Parlamentet efterlyser fortsatta utredningar av och åtal för tilldelningar av fotbolls-VM som fläckats av korruption. Parlamentet uppmanar EU:s medlemsstater att tillåta tillgång till arkiverad information om tilldelningen av fotbolls-VM 2022.

20. Europaparlamentet uppmanar Fifa att respektera fotbollspelarnas rätt att fritt uttrycka sina åsikter och förespråka mänsklig värdighet och mänskliga rättigheter.
21. Europaparlamentet fördömer mer allmänt det faktum att auktoritära stater allt oftare står värdar för stora idrotts- eller kulturevenemang för att stärka sin internationella legitimitet samtidigt som de i allt större utsträckning kväver det inhemska missnöjet. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att samarbeta med nationella idrottsförbund, företagssektorn och civilsamhällesorganisationer när det gäller villkoren för deras medverkan i sådana evenemang. Parlamentet begär att en ram för EU:s politik om idrott och mänskliga rättigheter ska tas fram.
22. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten Josep Borrell och Europeiska utrikestjänsten och företrädare för EU:s medlemsstater att fortsätta att lyfta fram mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, särskilt migrerande arbetstagares rättigheter och kvinnors och hbtqi-personers rättigheter i människorättsdialogen mellan EU och Qatar och i alla andra möten med Qatariska myndigheter.
23. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, Staten Qatars regering och parlament, regeringarna och parlamenten i medlemsstaterna i Gulfstaternas samarbetsråd, Internationella fotbollsförbundet (Fifa), Europeiska fotbollsförbundet (Uefa), Internationella arbetsorganisationen (ILO) samt FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter.